



PK-YRITYSBAROMETRI KEVÄT 2019

Alueraportti, Kanta-Häme



Esipuhe

Suomen Yrittäjät, Finnvera Oyj sekä työ- ja elinkeinoministeriö tekevät yhteistyössä pienten ja keskisuurten yritysten toimintaa ja taloudellista toimintaympäristöä kuvaavan Pk-yritysbarometrin kaksi kertaa vuodessa. Barometri julkistetaan sekä valtakunnallisena että alueellisina raporteina.

Valtakunnallisessa raportissa tuloksia käsitellään koko pk-sektorin näkökulmasta ja myös päätoimialoittain teollisuuteen, rakentamiseen, kauppaan ja palveluihin jaoteltuna. Alueraporteissa kehitystä verrataan erityisesti kyseisen alueen yritysten ja koko maan välillä.

Kevään 2019 Pk-yritysbarometri perustuu 4562 pk-yrityksen edustajan vastauksiin. Se kuvaa siten kattavasti suomalaisten pk-yritysten käsityksiä taloudellisen toimintaympäristön muutoksista sekä yritysten liiketoimintaan ja kehitysnäkymiin vaikuttavista tekijöistä.

Tässä raportissa tarkastellaan pk-yritysten suhdanneodotuksia, kasvua ja uusiutumista, kansainvälistymistä, työllistämisen esteitä, sopeuttamistoimia sekä rahoitusta. Ajankohtaisilla kysymyksillä on tällä kertaa selvitetty digitaalisuutta liiketoiminnassa ja omistajanvaihdosta.

Tiivistelmä

Suhdannenäkymät

Pk-yritysten lähiajan suhdanneodotukset ovat syksyn 2018 tilannetta heikkommat. Yleisiä suhdannenäkymiä kuvaava saldoluku on +14, kun se viime syksynä oli +27. Myös Kanta-Hämeen alueella tilanne nähdään syksyn 2018 tilannetta selvästi heikompana saldoluvun ollessa nyt +9, kun luku syksyllä oli +21.

Kanta-Hämeen alueen suhdannenäkymät henkilökunnan määrän suhteen ovat myös selvästi heikkommat kuin syksyllä. Saldoluvuksi muodostuu +1, kun se syksyllä oli +13. Myös koko maassa odotukset henkilökunnan määrän osalta ovat saldoluvun (+12) perusteella hivenen heikkommat kuin syksyllä 2018 (+14).

Kasvuhakuisuus ja uusiutuminen

Koko maassa on eniten mahdollisuuksien mukaan kasvamaan pyrkiviä pk-yrityksiä (35 %). Yritystoiminnan loppumista ennakoi 4 % koko maan pk-yrityksistä. Kanta-Hämeen alueella on nyt eniten asemansa säilyttämään pyrkiviä pk-yrityksiä (37 %), kun viime syksynä mahdollisuuksien mukaan kasvamaan pyrkiviä oli enemmistö. Yritystoiminnan loppumista alueella ennakoi 6 % vastaajista. Voimakkaasti kasvuhakuisia pk-yrityksiä on koko maassa ja alueella saman verran kuin syksyllä. Investoinnit ja henkilöstön koulutus ovat koko maan ja alueen pk-yrityksissä eniten käytettyjä uusiutumiseen liittyviä toimia.

Työllistämisen esteet ja sopeuttamistoimenpiteet

Koko maan ja alueen pk-yrityksistä noin joka kolmannella ei ole tarvetta työllistää. Työvoiman saatavuus on ja kysynnän riittämättömyys tai epävakaisuus ovat suurimmiksi koetut työllistämisen esteet. Koko maan ja alueen pk-yrityksistä joka seitsemäs suunnittelee toimintansa sopeuttamista nykyisen suhdannetilanteen vuoksi. Työaikajärjestelyt ja lomautukset ovat koko maassa yleisimmät toteutetut tai harkinnassa olevat sopeutustoimet. Muut sopeutustoimet mainitaan myös usein.

Kansainvälistyminen ja digitaalisuus liiketoiminnassa

Noin joka neljännellä koko maan ja joka viidennellä Kanta-Hämeen pk-yrityksistä on vientiä tai liiketoimintaa ulkomailla. Suoraa palvelujen vientiä ja suoraa tavaroiden vientiä on näistä noin kahdella viidestä. Pk-yritykset hyödyntävät digitaalisista työkaluista ja palveluista yleisimmin omia internetsivuja sekä sosiaalista mediaa.

Omistajanvaihdos

Noin puolet vastanneista koko maan ja alueen pk-yrityspäätäjistä ei suunnittele omistajanvaihdosta. Yrityksen tai liiketoiminnan ostamista suunnittelee noin joka viides.

Sisällys

Esipuhe	2
Tiivistelmä	3
1. Johdanto.....	5
1.1 Barometri.....	5
1.2 Aineisto	6
2. Yritysten osuudet toimialoilla	7
3. Yritykset ja työllisyys	8
4. Pk-yritysten suhdannenäkymät.....	9
5. Pk-yritysten kasvuhakuisuus ja uusiutuminen	12
6. Pk-yritysten kansainvälistyminen	14
7. Pk-yritysten työllistämisen esteet ja sopeuttamistoimenpiteet.....	16
8. Pk-yritysten rahoitus.....	19
9. Digitaalisuus liiketoiminnassa	23
10. Omistajanvaihdos.....	25
Suomen Yrittäjien ja aluejärjestöjen yhteystiedot	27
Finnvera Oyj:n ja toimipisteiden yhteystiedot	29
Työ- ja elinkeinoministeriön ja ELY-keskusten yhteystiedot	30

Suomen Yrittäjät: Pk-yritysbarometri, kevät 2019, alueraportti

Julkaisija

Suomen Yrittäjät
PL 999, 00100 HELSINKI
puhelin 09 229 221
toimisto@yrittajat.fi
www.yrittajat.fi



taloustutkimus oy

FINNVERA



Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Pk-yritysbarometri, kevät 2019

Alueraportti, Kanta-Häme

1. Johdanto

Suomen Yrittäjät, Finnvera Oyj sekä työ- ja elinkeinoministeriö tekevät yhteistyössä pienten ja keskisuurten yritysten toimintaa ja taloudellista toimintaympäristöä kuvaavan Pk-yritysbarometrin kaksi kertaa vuodessa. Barometri julkistetaan sekä valtakunnallisena että alueellisina raporteina.

1.1 Barometri

Pk-yritysbarometrissä on selvitetty suomalaisten pk-yritysten mielikuvia yleisestä suhdannekehityksestä ja oman yrityksen taloudellisesta kehityksestä. Lisäksi on tiedusteltu muun muassa yrityksen kasvuun, kansainvälistymiseen ja rahoitukseen liittyvistä tekijöistä.

Otantalähteenä on käytetty Tilastokeskuksen toimialaluokitusta TOL 2010, Bisnoden yritysrekisteriä sekä Suomen Yrittäjien jäsenrekisteriä, joista otanta on tehty kiintiöidyllä satunnaisotannalla. Otoksessa on kiintiöity yritysten toimiala, kokoluokka ja sijainti.

Vastaaajajoukon muodostaa 4562 kohderyhmän vaatimukset täyttävää pk-yrityksen edustajaa. Tiedonkeruumenetelmänä on käytetty internetkyselyä. Vastajaat kutsuttiin kyselyyn sähköpostitse tai puhelimitse joulukuussa 2018-2019. Seuraavalla sivulla on esitetty taustatietoja alueen vastaajista. Tutkimuksen on toteuttanut Taloustutkimus Oy Suomen Yrittäjien, Finnvera Oyj:n sekä työ- ja elinkeinoministeriön toimeksiannosta.

Tutkimusprojektista ovat vastanneet Taloustutkimus Oy:ssä tutkimusjohtaja Pasi Huovinen ja tutkimuspäällikkö Jyrki Kärpänäoja, Suomen Yrittäjissä pääekonomisti Mika Kuismanen, ekonomisti Petri Malinen ja ekonomisti Sampo Seppänen, Finnvera Oyj:ssä viestintäjohtaja Tarja Svartström sekä työ- ja elinkeinoministeriössä kehittämispäällikkö Katri Lehtonen.

- 1) Raportin alueelliset viittaukset tarkoittavat pääsääntöisesti Suomen Yrittäjien mukaista aluejakoa. Uudellamaalla ja Itä-Uudellamaalla maakuntajaosta on poikettu (Helsinki, Pääkaupunkiseutu ja muu Uusimaa).
- 2) Lisäksi tutkimusaineistosta tehdään raportit Hämeen, Kaakkois-Suomen, Pohjanmaan ja Uudenmaan ELY-alueille sekä Keski-Pohjanmaan Yrittäjien alueelle. Lisäksi uusina alueina vuonna 2011 mukaan tulivat Espoo ja Vantaa.
- 3) Pohjanmaan raportissa luvut ovat vuoden 2006 syksyyn asti Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan rannikon yhteisiä lukuja.
- 4) Tutkimustuloksissa esiintyy muutamissa kohdissa käsite saldoluku. Se kuvaa kyseisten kysymysten kohdalla positiivisista ja negatiivisista vastauksista laskettua prosenttilukujen erotusta. Esimerkiksi: Pk-yritysten yleiset suhdannenäkymät seuraavan vuoden aikana paranee 39,4 %, huononee 8,6 % saldoluku = + 30,8 % -31 % HUOM. kaikissa laskelmissa käytetään tarkkoja, pyöristämättömiä lukuja, vaikka raportissa luvut esitetään kokonaisina ilman desimaaleja.

1.2 Aineisto

Seuraavassa taulukossa on esitetty painottamattomat taustatietojakaumat haastatelluista Kanta-Hämeen alueen yrityksistä. Tutkimustuloksissa aineisto on painotettu vastaamaan yritysten todellista toimiala- ja aluejakaumaa. Painotettua otoskokoa käytetään laskentaperusteena, koska tällöin otoksen perusteella lasketut tulokset voidaan yleistää koskemaan koko tutkimuskohteena olevaa pk-sektoria.

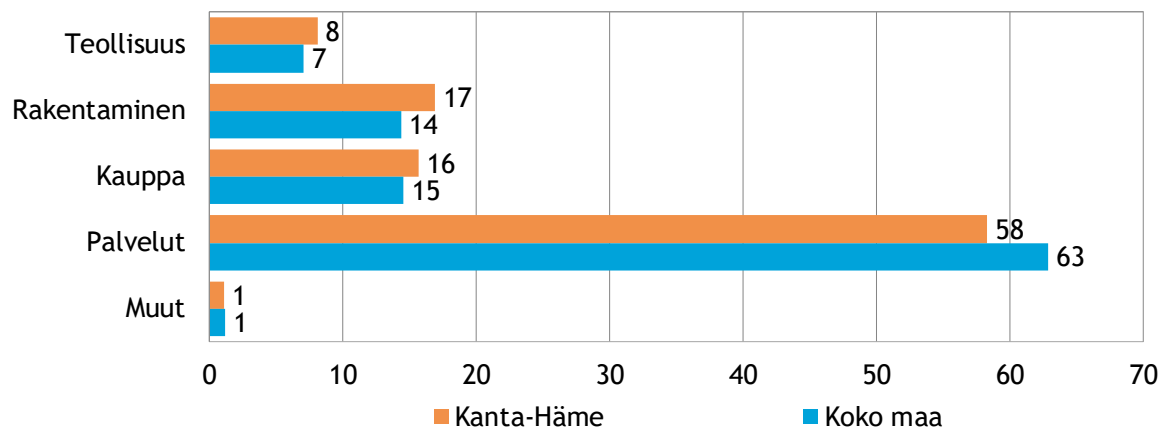
Taulukko 1. Taustatietoja alueelta haastatelluista yrityksistä

		n=	%
Alue	Kanta-Häme	223	100
Päätoimiala	Teollisuus	34	15
	Rakentaminen	23	10
	Kauppa	31	14
	Palvelut	135	61
Liikevaihto vuonna 2018	alle 0,2 miljoonaa euroa	110	50
	0,2-0,49 miljoonaa euroa	43	20
	0,5-0,99 miljoonaa euroa	25	11
	1,0-1,49 miljoonaa euroa	12	5
	1,5-1,99 miljoonaa euroa	4	2
	2,0-4,99 miljoonaa euroa	9	4
	5 miljoonaa euroa tai yli	17	8
Yrityksen kasvuhakuisuus	Voimakkaasti kasvuhakuiset	15	7
	Kasvuhakuiset	65	29
	Asemansa säilyttäjät	78	35
	Ei kasvutavoitteita	51	23
	Toimintansa lopettavat	13	6
Yrityksellä vientitoimintaa	Kyllä	46	22
	Ei	163	78
Yrityksen perustamisvuosi	Ennen 1990	48	22
	1990-1999	44	20
	2000-2009	57	26
	2010-	74	33

2. Yritysten osuudet toimialoilla

Suomessa oli 285 458 yritystä [1] vuonna 2017. Näistä yrityksistä noin 8 263 toimi Kanta-Hämeen alueella. Koko maassa palvelualan yrityksiä oli 63 %, kaupan 15 %, rakentamisen 14 % ja teollisuudenalan yrityksiä 7 %. Kanta-Hämeen alueella oli palvelualaan kuuluvia yrityksiä koko maata suhteellisesti hieman vähemmän ja rakentamisen alan yrityksiä hieman enemmän. Teollisuuden ja kaupan alojen yrityksiä alueella oli lähes saman verran kuin koko maassa.

Kuva 1. Yritysten osuudet eri toimialoilla, %



Lähde: Tilastokeskus: Yritys- ja toimipaikkarekisteri, pl. toimiala A. maa-, metsä- ja kalatalous.

3. Yritykset ja työllisyys

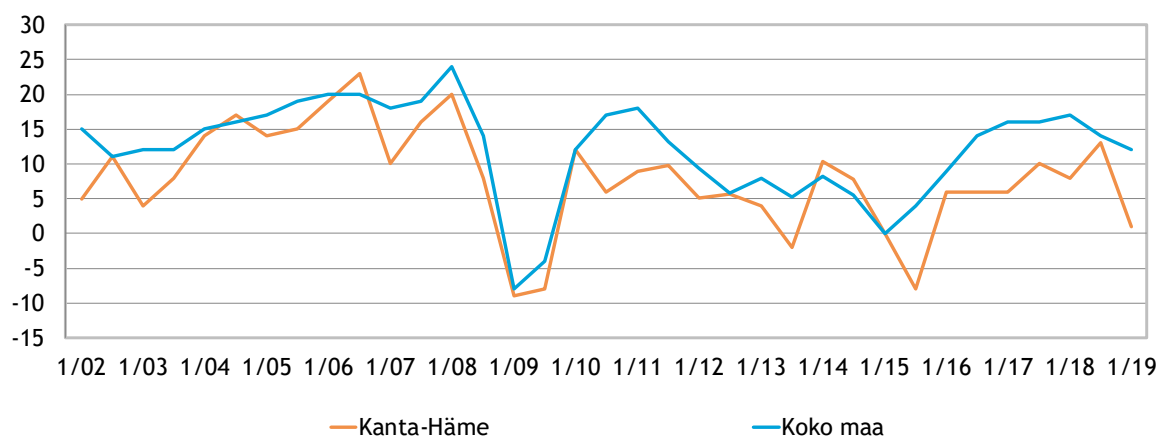
Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen [2] mukaan koko maan työllisten määrä oli 2 553 000 henkeä joulukuussa 2018. Lukema on 84 000 enemmän kuin vuotta aiemmin. Sekä palkansaajia että yrittäjiä oli enemmän kuin aiemmin. Koko maan työttömyysaste oli 5,4 % [2] joulukuussa 2018, kun se edellisvuoden joulukuussa oli 8,4 %. Kanta-Hämeen alueella työskenteli vuoden 2018 neljännellä vuosineljänneksellä yhteensä 79 000 henkilöä [3] työttömyysasteen ollessa 4,3 % [4]. Työttömyysaste on laskenut alueella 2,3 prosenttiyksikköä vuoden 2017 vastaavaan ajankohtaan verrattuna [4].

Taulukko 2. Pk-yritysten suhdannenäkymät henkilökunnan määrän osalta seuraavan vuoden kuluttua, %

	Suurempi	Yhtä suuri	Pienempi	Saldoluku
Kanta-Häme	14	74	12	1
Koko maa	20	72	8	12

Työllistämisedotukset ovat koko maassa saldoluvun perusteella hieman heikommät kuin syksyllä 2018. Tämän kevään pk-yritysbarometrin otoksen vastaajista joka viides (20 %) arvioi henkilökunnan määrän kasvavan seuraavan vuoden kuluttua ja alle joka kymmenes (8%) arvioi henkilökunnan määrän pienentyvän. Saldoluvuksi muodostuu +12 (syksyllä +14). Kanta-Hämeen alueella muutos on selvempi kuin koko maassa saldoluvun ollessa nyt +1, kun se syksyllä oli +13.

Kuva 2. Henkilökunnan määrän muutosodotukset seuraavan vuoden aikana, saldoluku (%)



2. Lähde: Tilastokeskus: Työvoimatutkimus 2018, joulukuu, 3. Lähde: Tilastokeskus: Työvoimatutkimus 2018, liitetaulukko 31. Työlliset maakunnittain, joulukuu 2018. 4. Lähde: Tilastokeskus: Työvoimatutkimus 2018, liitetaulukko 43. Työttömyysaste maakunnittain, joulukuu 2018.

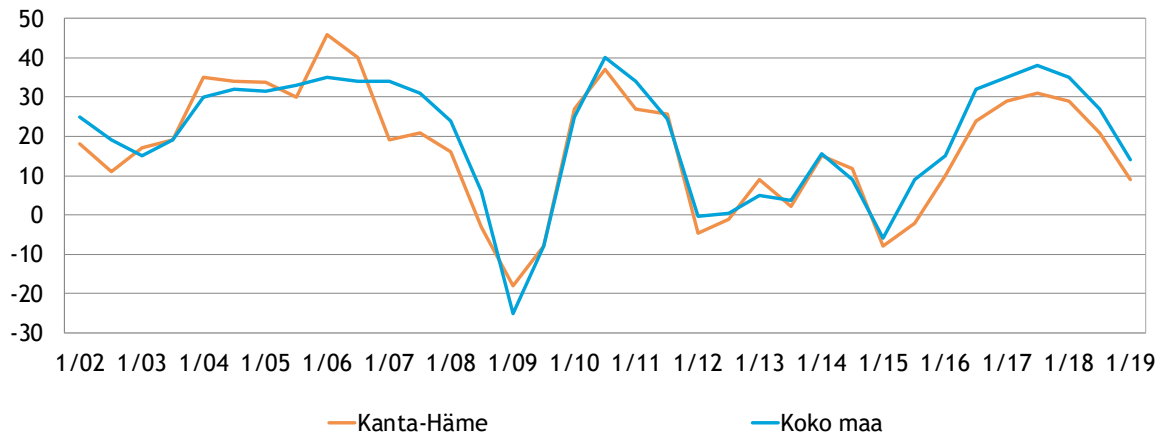
4. Pk-yritysten suhdannenäkymät

Pk-yritysten lähiajan suhdanneodotukset koko maassa ovat selvästi syksyn 2018 näkymiä heikkommat. Lähiajan suhdanneodotuksia kuvaava saldoluku on +14, kun se syksyllä oli +27. Yli puolet (56 %) koko maan pk-yrityksistä arvioi suhdanteiden pysyvän ennallaan lähimmän vuoden aikana. Koko maan pk-yrityksistä 29 % arvioi suhdanteiden paranevan ja 15 % huononevan. Kanta-Hämeen alueella suhdannenäkymiä kuvaava saldoluku +9 jää koko maata ja myös viime syksyä heikommaksi, saldoluku oli tuolloin +21.

Taulukko 3. Pk-yritysten suhdannenäkymät oman yrityksen kannalta lähimmän vuoden aikana, %

	Paranee	Pysyy ennallaan	Huononee	Saldoluku
Kanta-Häme	24	61	15	9
Koko maa	29	56	15	14

Kuva 3. Yleiset suhdannenäkymät lähimmän vuoden aikana, saldoluku (%)



Taulukko 4. Pk-yritysten odotukset tutkimuksen eri osa-alueiden kehityksestä seuraavan vuoden kuluttua, %

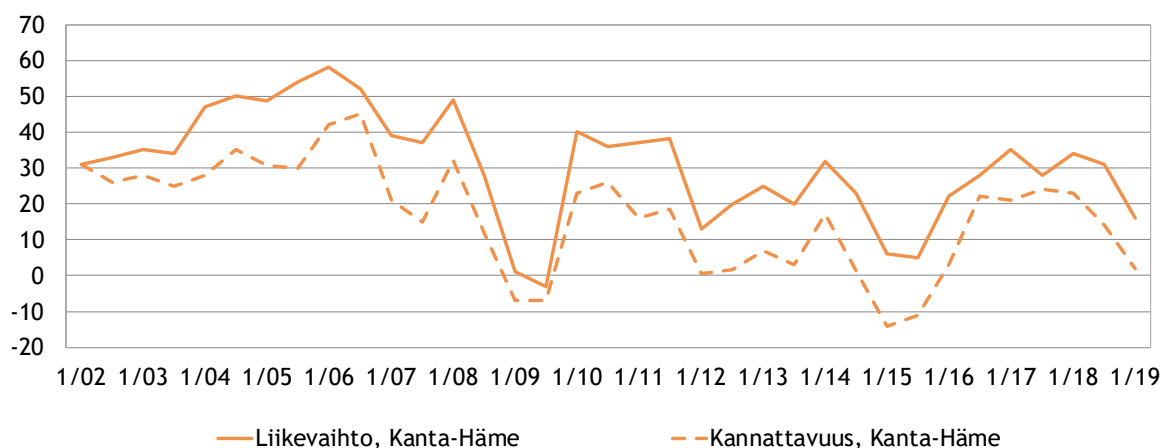
	Suurempi	Yhtä suuri	Pienempi	Saldoluku
Liikevaihto				
Kanta-Häme	35	46	19	16
Koko maa	43	41	17	26
Investointien arvo				
Kanta-Häme	17	56	27	-11
Koko maa	20	57	23	-3
Panostukset kansainvälistymiseen				
Kanta-Häme	11	65	24	-13
Koko maa	12	69	19	-6
Viennin arvo				
Kanta-Häme	9	65	26	-17
Koko maa	12	70	18	-6
Tuonnin arvo				
Kanta-Häme	9	67	24	-16
Koko maa	10	73	17	-7
Palkkakustannukset henkilöä kohden				
Kanta-Häme	35	55	10	25
Koko maa	41	51	8	32
Materiaalien hinnat				
Kanta-Häme	53	41	6	47
Koko maa	47	48	5	42
Lopputuotteiden tai palveluiden hinnat				
Kanta-Häme	40	53	6	34
Koko maa	43	51	6	37
Kannattavuus				
Kanta-Häme	23	55	21	2
Koko maa	31	49	19	12
Vakavaraisuus				
Kanta-Häme	28	58	13	15
Koko maa	33	56	10	23
Innovaatiot, tuotannon tai tuotteiden kehitys				
Kanta-Häme	25	62	13	12
Koko maa	27	63	10	17
Tilausten määrä				
Kanta-Häme	32	51	17	14
Koko maa	38	46	15	23

Eri osatekijöiden suhdanteita arvioitaessa uskotaan koko maassa saldolukujen perusteella yleisimmin materiaalien hintojen nousuun (saldoluku +42) ja lopputuotteiden tai palvelujen hintojen nousuun (+37). Myös palkkakustannusten nousuun (+32) ja liikevaihdon kasvuun (+26) uskovia on selvästi enemmän kuin niiden laskuun uskovia. Odotukset investointien arvon kehityksestä jäävät koko maassa syksyä heikommiksi saldoluvun ollessa nyt -3 (syksyllä +2).

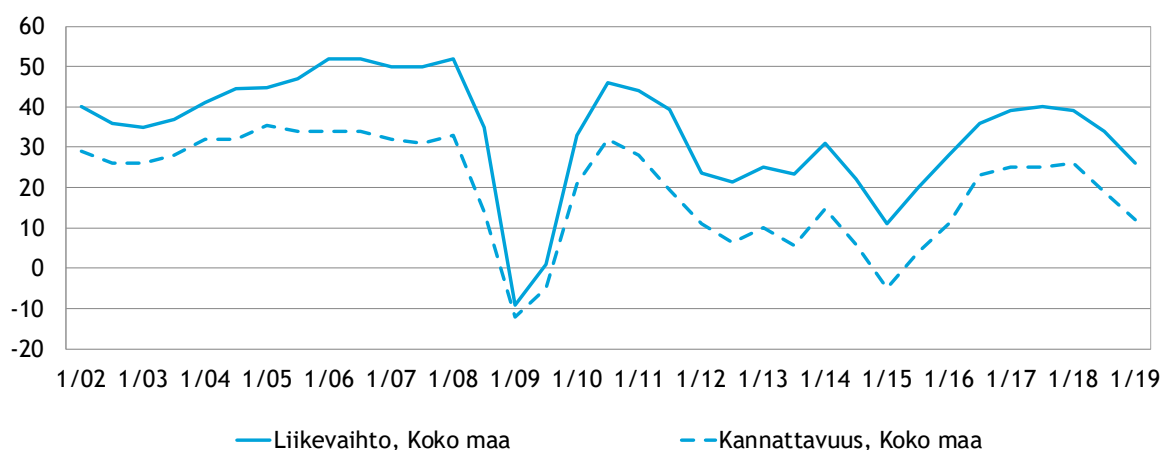
Kanta-Hämeen alueella uskotaan syksyn tapaan vahvimmin materiaalien hintojen nousuun (+47). Seuraavaksi vahvimmat odotukset alueella kohdistuvat lopputuotteiden tai palvelujen hintojen nousuun (+34). Alueella odotukset investointien arvon kehityksestä jäävät saldoluvun perusteella nyt selvästi negatiivisiksi (saldoluku nyt -11, syksyllä +3).

Kuvassa 4 on esitetty pk-yritysten liikevaihdon ja kannattavuuden suhdannenäkymien kehittyminen alueella ja kuvassa 5 koko maassa. Alueella odotukset molempien osatekijöiden kehityksestä ovat selvästi heikommät kuin syksyllä 2018. Myös koko maan pk-yritysten odotukset liikevaihdon ja kannattavuuden kehityksestä ovat heikommät kuin syksyllä.

Kuva 4. Alueen suhdannenäkymät seuraavan vuoden aikana, saldoluku (%)



Kuva 5. Koko maan suhdannenäkymät seuraavan vuoden aikana, saldoluku (%)



5. Pk-yritysten kasvuhakuisuus ja uusiutuminen

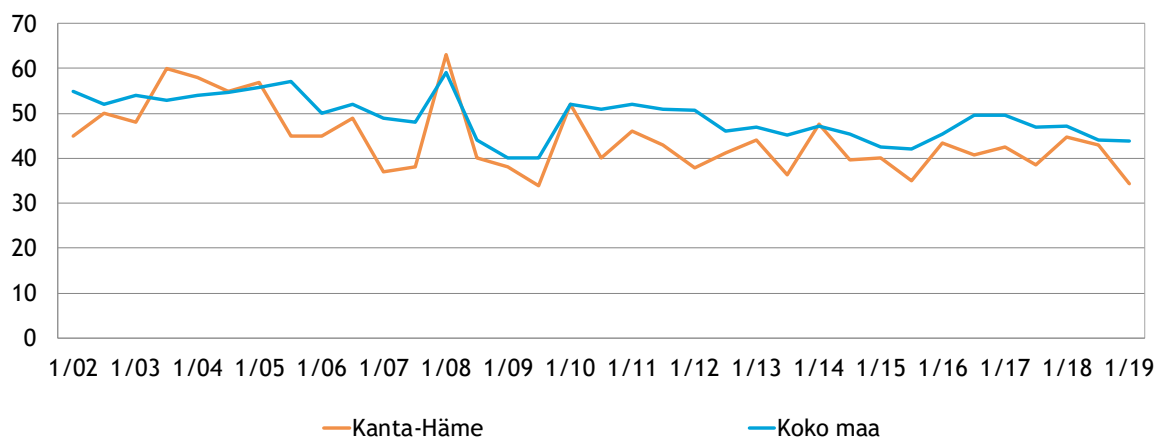
Koko maassa on eniten mahdollisuuksien mukaan kasvamaan pyrkiviä pk-yrityksiä (35 %). Yritystoiminnan loppumista ennakoi 4 % koko maan pk-yrityksistä. Kanta-Hämeen alueella on nyt eniten asemansa säilyttämään pyrkiviä pk-yrityksiä (37 %), kun viime syksynä mahdollisuuksien mukaan kasvamaan pyrkiviä oli enemmistö. Yritystoiminnan loppumista alueella ennakoi 6 % vastaajista mikä on kolme prosenttiyksikköä enemmän kuin viime syksyn otoksessa. Voimakkaasti kasvuhakuisia pk-yrityksiä on koko maassa ja alueella saman verran kuin syksyllä.

Taulukko 5. Pk-yritysten kasvuhakuisuus, %

	Voimakkaasti kasvuhakuiset	Kasvuhakuiset	Asemansa säilyttäjät	Ei kasvutavoitteita	Toimintansa lopettavat
Kanta-Häme	7	28	37	23	6
Koko maa	9	35	31	22	4

Koko maassa on voimakkaasti ja mahdollisuuksien mukaan kasvavia pk-yrityksiä yhteensä saman verran ja alueella vähemmän kuin syksyllä 2018.

Kuva 6. Pk-yritysten kasvuhakuisuus, %



Investoinnit ja henkilöstön koulutus ovat säilyttäneet paikkansa koko maan ja Kanta-Hämeen alueen pk-yritysten eniten käytettyinä uusiutumiseen liittyvinä toimina. Alueella henkilöstön koulutuksen osuus on pienempi ja investointien osuus lähes vastaava kuin syksyn otoksessa.

Taulukko 6. Pk-yritysten tekemät uusiutumistoimet viimeisten 12 kk:n aikana, % */

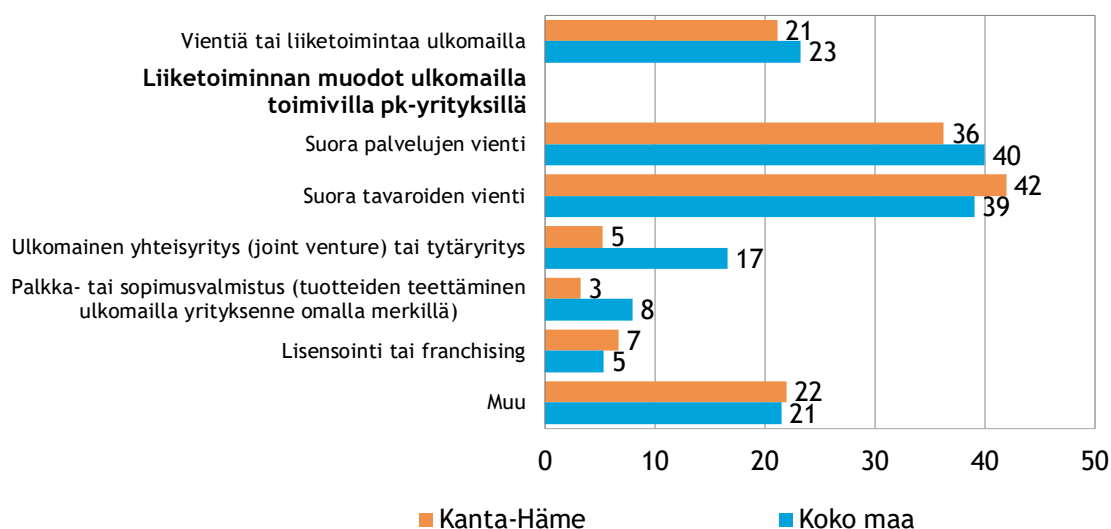
	Kanta-Häme	Koko maa
Investoinnit	73	74
Uuden henkilöstön palkkaaminen	36	42
Henkilöstön koulutus	53	56
Organisoinut työtä uudella tavalla	43	49
Uusien tuotteiden tai palveluiden lanseeraaminen	28	34
Laajentuminen uusille markkinoille	21	23
Uusien teknologioiden käyttöönotto	25	23
Uusien liiketoimintamallien käyttöönotto	19	19
Toiminnan laajentaminen uusille toimialoille	17	15

**/ Vastaajat ovat voineet valita useita vaihtoehtoja.*

6. Pk-yritysten kansainvälistyminen

Tämän kevään otoksessa noin joka neljännellä koko maan ja joka viidennellä Kanta-Hämeen alueen pk-yrityksistä on vientiä tai liiketoimintaa ulkomailla. Koko maan pk-yrityksissä suoraa palvelujen vientiä ja suoraa tavaroiden vientiä on näistä noin kahdella viidestä. Kanta-Hämeen alueella osuudet ovat näiltä osin lähes vastaavat kuin koko maassa.

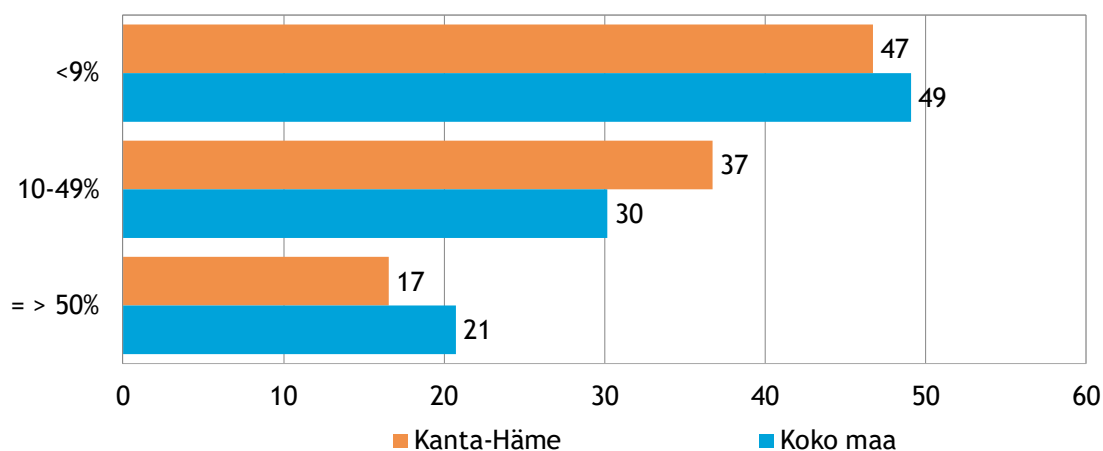
Kuva 7. Pk-yritysten toiminta ulkomailla, % yrityksistä, */



*/ Vastajaat ovat voineet valita useita vaihtoehtoja.

Noin puolella koko maan ja alueen suoraa vientitoimintaa harjoittavista pk-yrityksistä viennin osuus kokonaisliikevaihdosta on alle 9 %.

Kuva 8. Viennin osuus suoraa vientitoimintaa harjoittavien yritysten kokonaisliikevaihdosta vuonna 2018, % yrityksistä



Koko maan pk-yrityksistä noin joka viidennellä ja Kanta-Hämeen alueella noin joka kahdeksannella on suoraa tuontitoimintaa. Osuudet ovat lähes vastaavat kuin viime syksyn otoksessa.

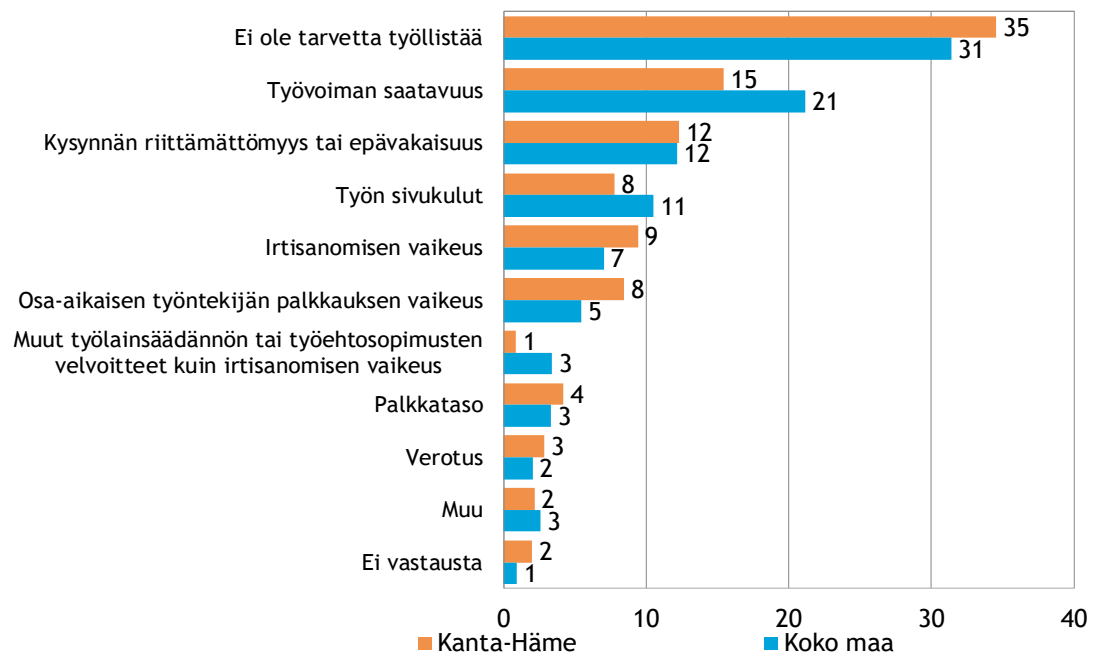
Taulukko 7. Tuontiyrittäjien osuus, % pk-yrityksistä

	Kanta-Häme	Koko maa
Suoraa tuontitoimintaa	13	18

7. Pk-yritysten työllistämisen esteet ja sopeuttamistoimenpiteet

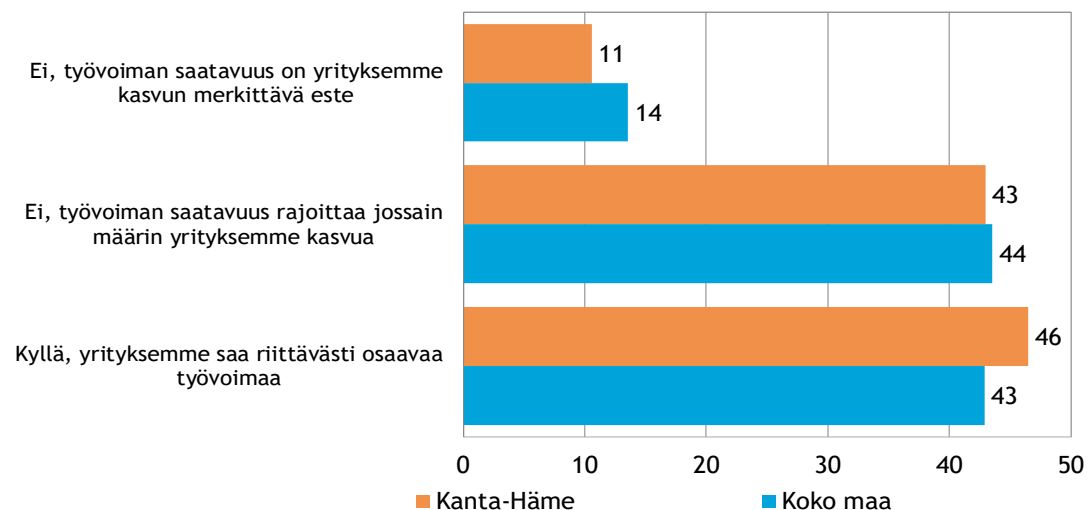
Koko maan ja Kanta-Hämeen alueen pk-yrityksistä noin joka kolmannella ei ole tarvetta työllistää. Työvoiman saatavuus, työn sivukulut ja kysynnän riittämättömyys tai epävakaisuus ovat koko maassa ja alueella suurimmiksi koetut työllistämisen esteet.

Kuva 9. Yrityksen merkittävin työllistämisen este, %



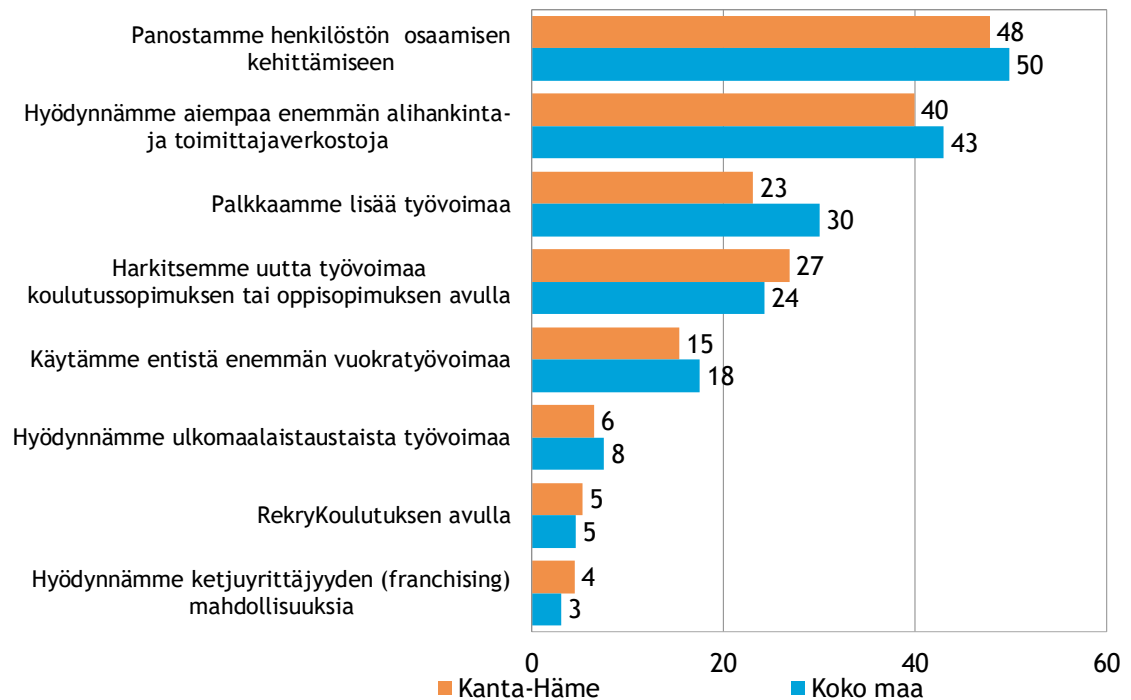
Alle puolet koko maan ja Kanta-Hämeen alueelta vastanneista pk-yrityksistä sanoo tarjolla olevan riittävästi tarpeitaan vastaavaa osaavaa työvoimaa. Yli kaksi viidestä kokee työvoiman saatavuuden jossain määrin rajoittavaksi esteeksi yrityksen kasvulle ja useampi kuin joka kymmenes pitää työvoiman saatavuutta yrityksensä kasvun merkittävänä esteenä.

Kuva 10. Onko yritykselle tarjolla riittävästi osaavaa työvoimaa, %



Pk-yritykset pyrkivät turvaamaan osaavan työvoiman saannin panostamalla henkilöstön osaamiseen, hyödyntämällä aiempaa enemmän alihankinta- ja toimittajaverkostoja, palkkaamalla lisää työvoimaa sekä koulutussopimuksen tai oppisopimuksen avulla.

Kuva 11. Yrityksen tarpeita vastaavan työvoiman saatavuus, %



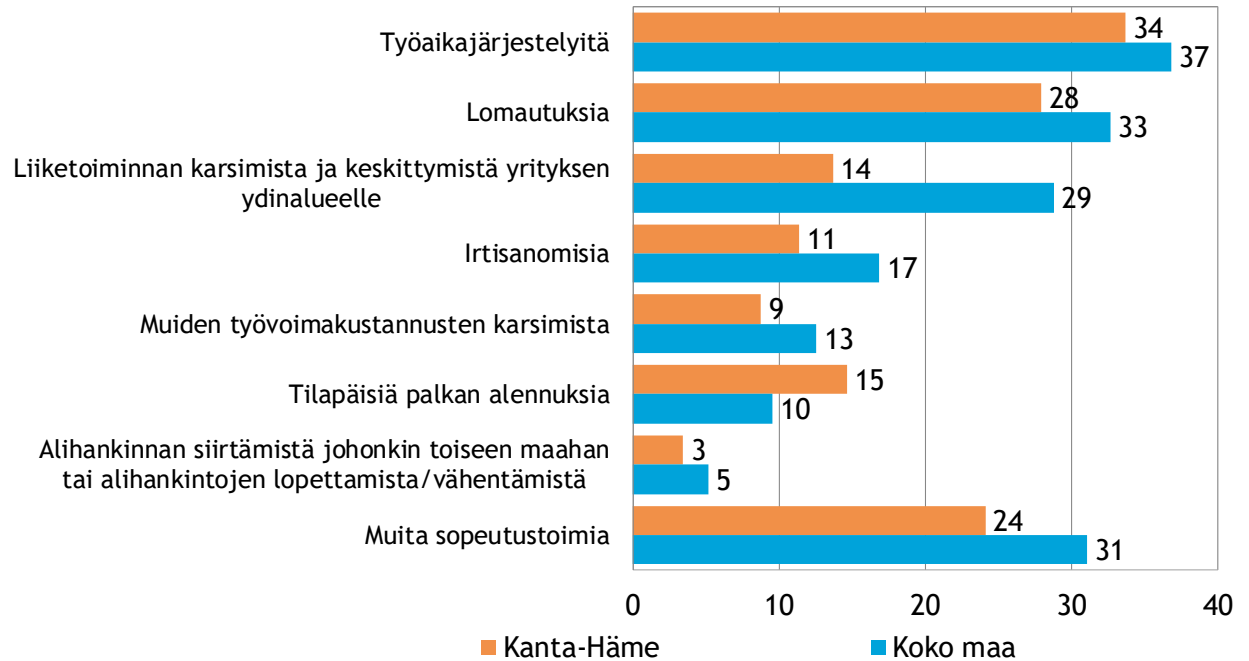
Koko maan ja Kanta-Hämeen alueen pk-yrityksistä noin joka seitsemäs suunnittelee toimintansa sopeuttamista tilapäisluonteisesti nykyisen suhdannetilanteen vuoksi.

Taulukko 8. Pk-yritysten tarve sopeuttaa toimintaansa suhdannetilanteen vuoksi, %

	Kanta-Häme	Koko maa
Ei tarvetta sopeuttaa	86	86
Suunnitelmassa sopeuttamistoimia	14	14

Työaikajärjestelyt ja lomautukset ovat koko maassa ja alueella yleisimmät toteutetut tai harkinnassa olevat sopeutustoimet. Muut sopeutustoimet ovat myös useimmin mainittujen joukossa.

Kuva 12. Pk-yritysten suunnittelemat sopeuttamistoimet, % pk-yrityksistä, jotka suunnittelevat tekevänsä toimia, */



*/ Vastajat ovat voineet valita useita vaihtoehtoja.

8. Pk-yritysten rahoitus

Koko maan pk-yrityksistä noin joka seitsemännellä (15 %) ja Kanta-Hämeessä vajaalla viidesosalla (18 %) vastanneista on ollut maksuvaikeuksia viimeisen kolmen kuukauden aikana. Tämä tilanne on lähes vastaava kuin syksyn 2018 otoksessa.

Taulukko 9. Onko yrityksellänne ollut maksuvaikeuksia viimeisen kolmen kuukauden aikana, %

	Ei	Kyllä
Kanta-Häme	82	18
Koko maa	85	15

Pk-yritysten pääpankkina on koko maassa joko Osuuspankki (43 %) tai Nordea (32 %). Kanta-Hämeen pk-yritysten pääpankkina on useimmiten Osuuspankki (52 %).

Taulukko 10. Yrityksen pääpankki, %

	Kanta-Häme	Koko maa
Nordea	20	32
Osuuspankki	52	43
Paikallisosuuspankki	3	3
Danske Bank	5	6
Säästöpankki	11	8
Handelsbanken	3	3
S-pankki	2	1
Muu	3	5

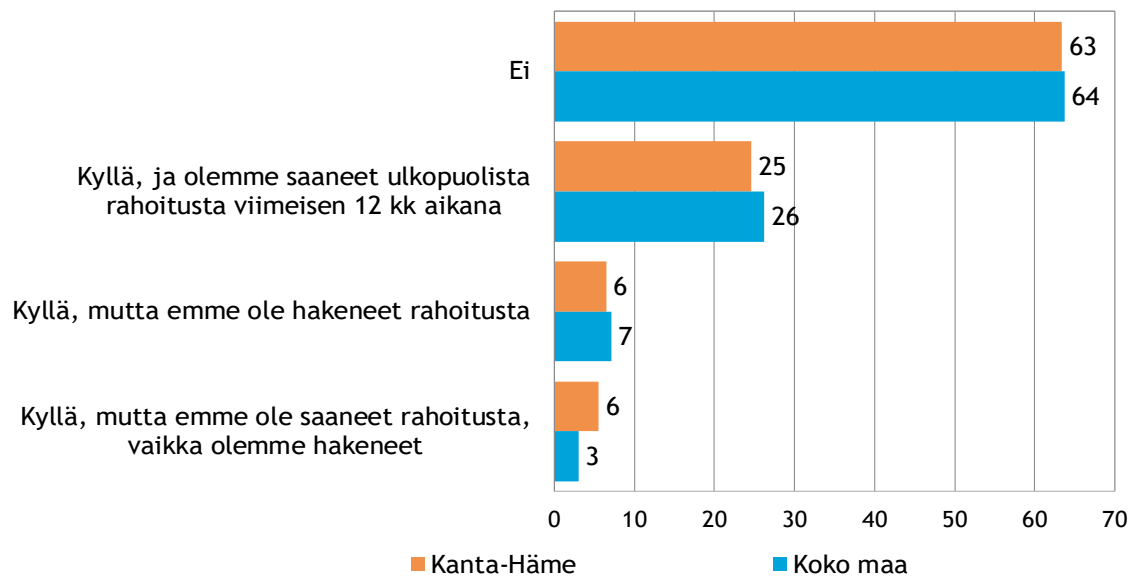
Koko maan vastanneista pk-yrityksistä alle puolella (45 %) on lainaa rahoituslaitoksilta, alueella osuus on hieman suurempi (49%).

Taulukko 11. Onko yrityksellänne lainaa rahoituslaitoksilta, %

	Ei	Kyllä
Kanta-Häme	51	49
Koko maa	55	45

Koko maan ja Kanta-Hämeen alueen pk-yrityksistä yli kuudella kymmenestä ei ole ollut tarvetta hankkia rahoitusta viimeisten 12 kuukauden aikana. Joka neljäs sanoo tarvetta olleen ja nämä ovat myös hakeneet ja saaneet rahoitusta lähimmän vuoden aikana. Alle joka kymmenes vastaajista sanoo tarvetta olleen, mutta ei ole hakenut rahoitusta. Koko maan vastaajista 3 % ja alueelta 6 % sanoo olleen tarvetta rahoitukselle ja on myös hakenut rahoitusta, mutta ei ole sitä saanut.

Kuva 13. Onko yrityksellänne ollut viimeisten 12 kk:n aikana tarve hankkia rahoitusta, %



Pk-yrityksissä rahoitusta on otettu yleisimmin pankista ja rahoitusyhtiöstä.

Taulukko 12. Mistä olette ottaneet rahoitusta, %

	Kanta-Häme	Koko maa
Pankista	66	69
Rahoitusyhtiöstä	48	34
Vakuutusyhtiöstä / työeläkevakuutusyhtiöstä	0	1
Yksityisestä pääomasijoitusyhtiöstä	4	3
Bisnesenkeliltä (eli yksityiseltä henkilöisijoittajalta)	2	4
Finnverasta	5	14
Business Finlandilta	1	5
ELY-keskuksista	7	6
Pääomasijoituksia Tesistä	0	0
Velkakirjamarkkinoilta	0	0
Listautumismarkkinoilta (ml. pörssi ja vaihtoehtoiset markkinapaikat)	0	0
Joukkorahoituksen kautta	0	1
Muualta	4	5

Valtaosa, noin lähes neljä viidestä koko maan ja alueen pk-yrityksestä ei aio hakea ulkopuolista rahoitusta seuraavan 12 kuukauden aikana.

Taulukko 13. Aiotteko ottaa ulkopuolista rahoitusta seuraavan 12 kk:n aikana, %

	Ei	Kyllä
Kanta-Häme	77	23
Koko maa	78	22

Pk-yritykset aikovat hakea ulkopuolista rahoitusta yleisimmin pankista, rahoitusyhtiöstä ja Finnverasta.

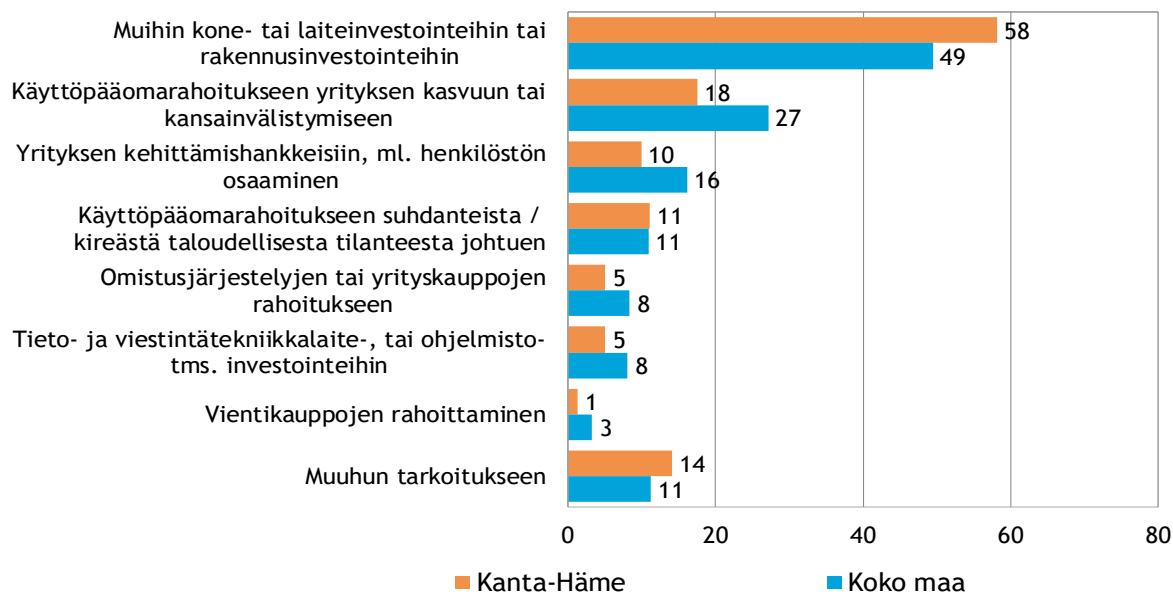
Taulukko 14. Mistä aiotte ottaa ulkopuolista rahoitusta, %, */

	Kanta-Häme	Koko maa
Pankista	61	71
Rahoitusyhtiöstä	37	31
Vakuutusyhtiöstä/työeläkevakuutusyhtiöstä	0	4
Yksityisestä pääomasijoitusyhtiöstä	10	8
Bisnesenkeliltä (eli yksityiseltä henkilösijoittajalta)	4	10
Finnverasta	16	19
Business Finlandilta	11	12
ELY-keskuksista	6	8
Pääomasijoituksia Tesistä	2	1
Velkakirjamarkkinoilta	2	0
Listautumismarkkinoilta (ml. pörssi ja vaihtoehtoiset markkinapaikat)	0	1
Joukkorahoituksen kautta	0	3
Muualta	9	4

**/ Vastajat ovat voineet valita useita vaihtoehtoja.*

Koko maassa ja Kanta-Hämeessä ulkopuolista rahoitusta aiotaan käyttää selvästi yleisimmin muihin kone- ja laiteinvestointeihin tai rakennusinvestointeihin. Käyttöpääomarahoitusta yrityksen kasvuun tai kansainvälistymiseen on toiseksi yleisimmin mainittu ulkoisen rahoituksen aiottu käyttötarkoitus.

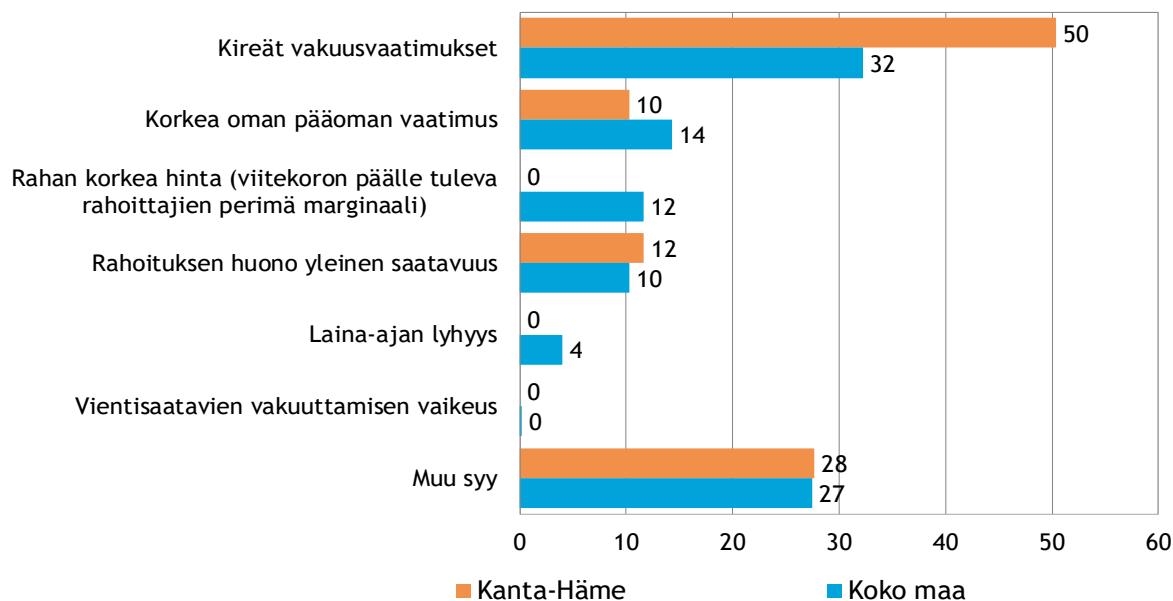
Kuva 14. Ulkoisen rahoituksen aiottu käyttötarkoitus, % yrityksistä, jotka aikovat ottaa rahoitusta seuraavan 12kk:n aikana, */



*/ Vastaajat ovat voineet valita kaksi mielestään tärkeintä vaihtoehtoa.

Kireät vakuusvaatimukset muiden syiden ohella ovat koko maassa ja alueella tärkeimmät perusteet sille, että pk-yrityksissä ei ole haettu tai saatu rahoitusta.

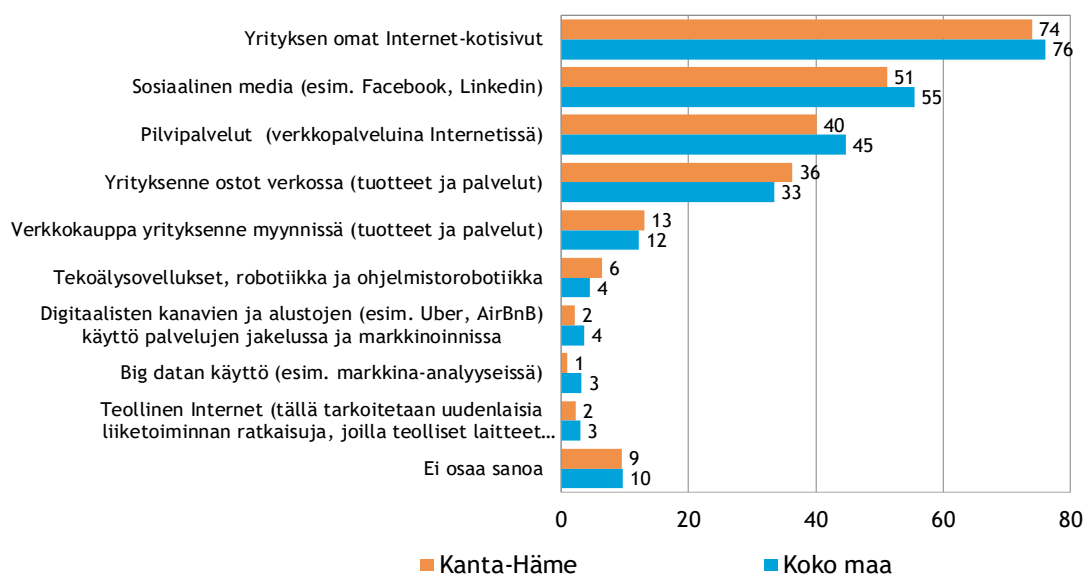
Kuva 15. Tärkeimmät syyt sille, että ei ole hakenut tai saanut rahoitusta, %



9. Digitaalisuus liiketoiminnassa

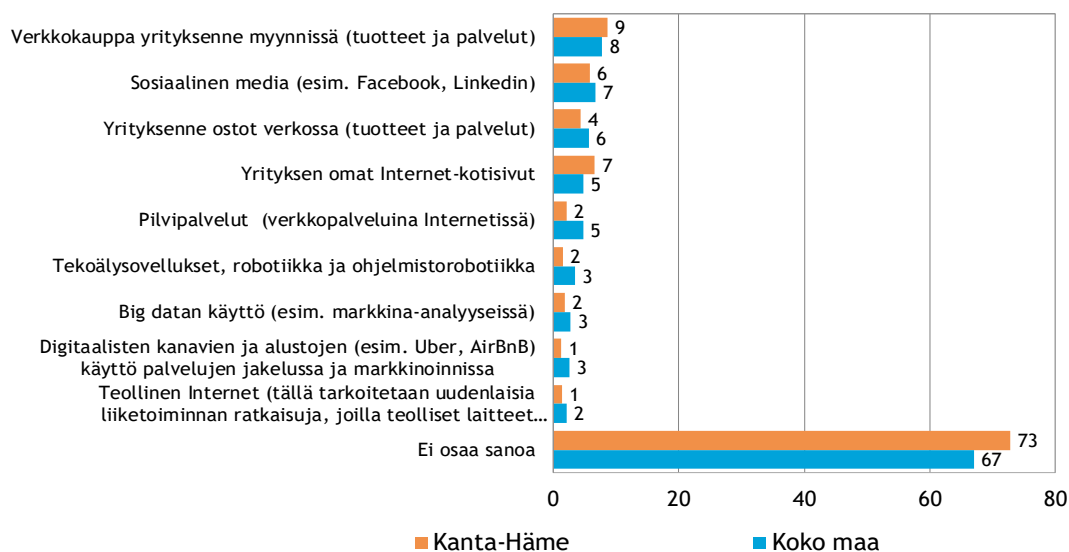
Noin kolmella neljästä koko maan ja Kanta-Hämeen alueen pk-yrityksestä on omat Internet-kotisivut. Seuraavaksi eniten pk-yritykset hyödyntävät tai käyttävät digitaalisista työkaluista/palveluista liiketoiminnassaan sosiaalista mediaa ja pilvipalveluja.

Kuva 16. Pk-yritysten liiketoiminnassaan hyödyntämät tai käyttämät digitaaliset työkalut ja palvelut, %



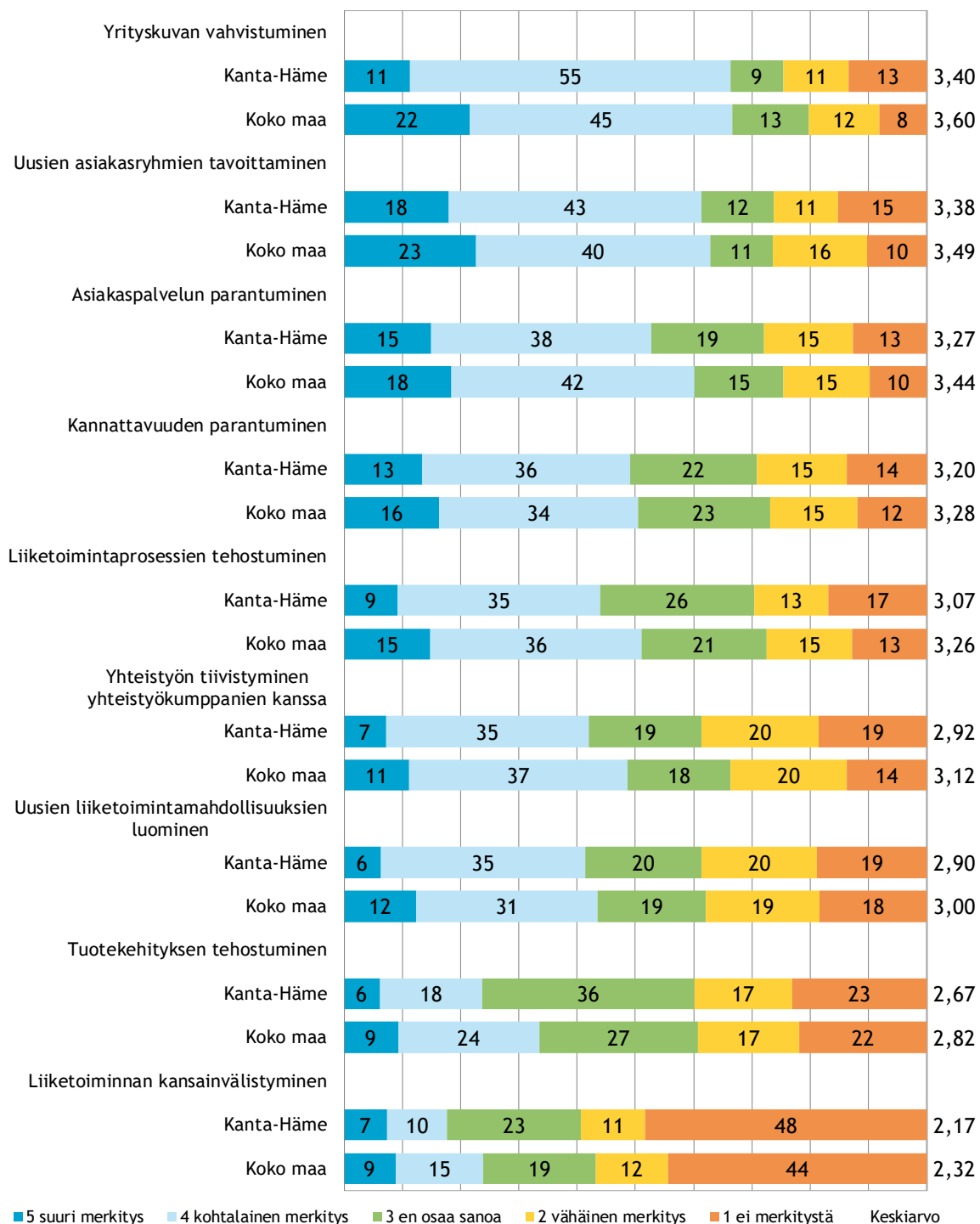
Verkkokaupan käyttöönottoa suunnittelee koko maassa ja Kanta-Hämeessä noin joka kymmenes kyselyyn vastanneista pk-yrityksistä. Melko suuri osa vastaajista ei ottanut kantaa kysymykseen.

Kuva 17. Digitaaliset työkalut ja palvelut, joita pk-yritykset aikovat ottaa käyttöön seuraavien 12 kk:n aikana, %



Yrityskuvan vahvistuminen, uusien asiakasryhmien tavoittaminen ja asiakaspalvelun sekä kannattavuuden parantuminen sekä myös liiketoimintaprosessien tehostuminen arvioidaan merkittävimiksi digitalisoitumisesta syntyviksi mahdollisuuksiksi pk-yritysten keskuudessa.

Kuvat 18. Arvioikaa seuraavia liiketoiminnan digitalisoitumisesta syntyvien mahdollisuuksien merkitystä yrityksellenne



10. Omistajanvaihdos

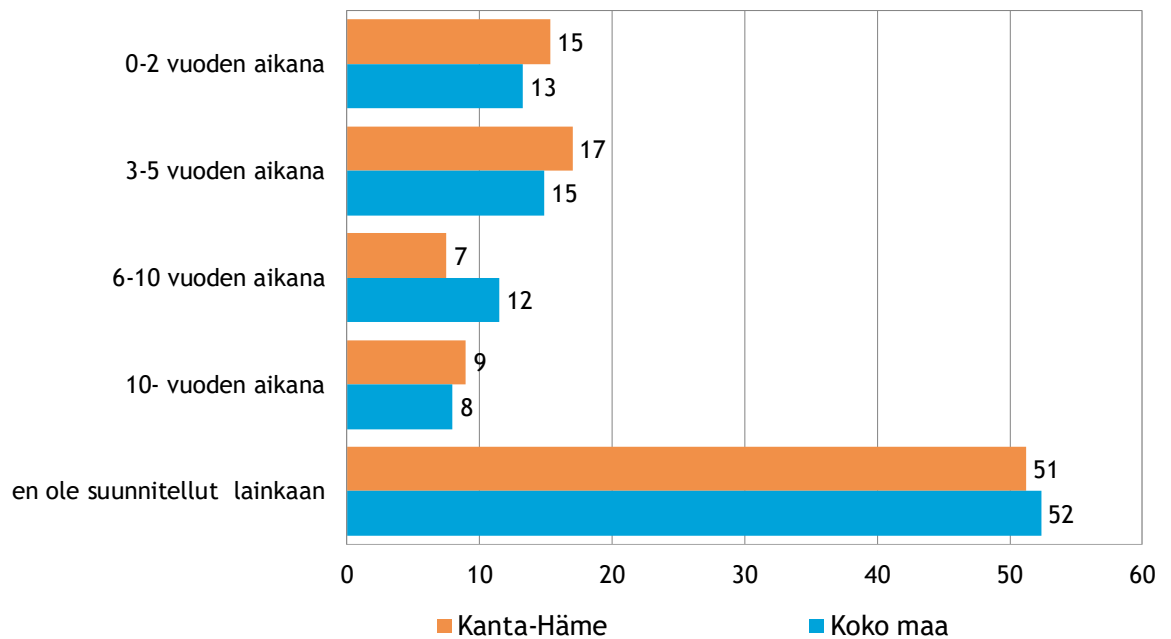
Noin puolet pk-yritysbarometriin vastanneista koko maan ja Kanta-Hämeen alueen pk-yrityspäätäjistä sanoo seuraavansa yrityksensä arvoa aktiivisesti.

Taulukko 15. Seuraa aktiivisesti yrityksen arvon kehitystä, %

	Ei	Kyllä
Kanta-Häme	52	48
Koko maa	48	52

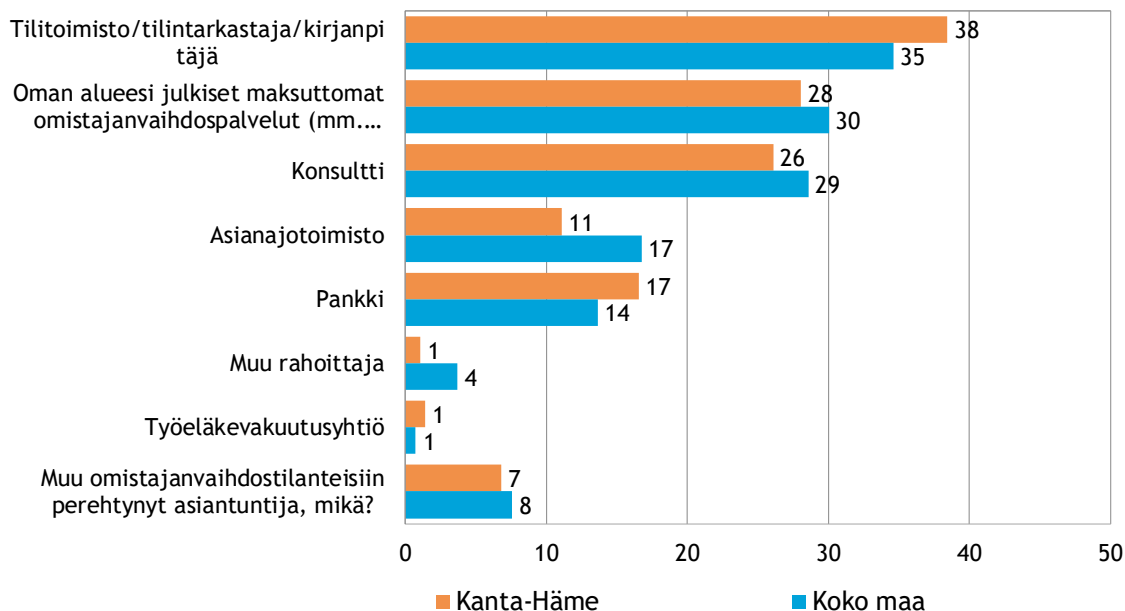
Puolet koko maan ja Kanta-Hämeen alueelta vastanneista pk-yrityspäätäjistä ei ole suunnitellut omistajanvaihdoksen toteuttamista lainkaan. Omistajanvaihdosta suunnittelevat aikovat toteuttaa vaihdoksen useimmiten seuraavan viiden vuoden aikana.

Kuva 19. Omistajan vaihdoksen suunnittelu, %



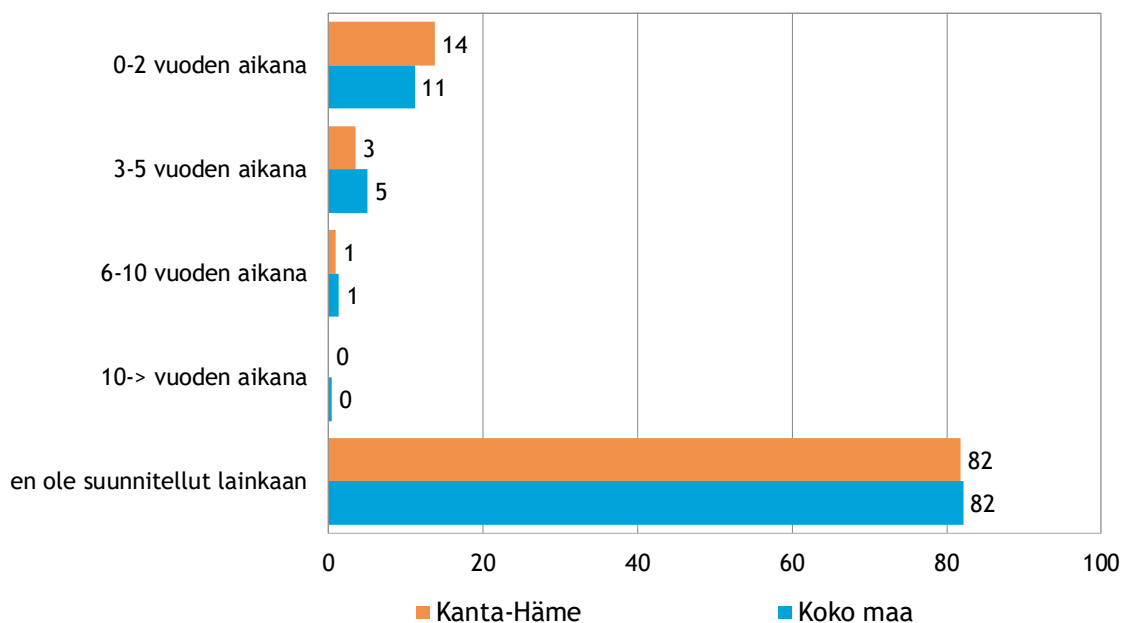
Tilitoimisto/tilintarkastaja/kirjanpitäjä, oman alueen maksuttomat omistajanvaihdospalvelut sekä konsultti ovat yleisimmät tahot, joiden puoleen pk-yrittäjät kääntyisivät ensisijaisesti omistajanvaihdostilanteessa.

Kuva 20. Tahot, joiden puoleen kääntyttäisiin omistajanvaihdostilanteessa, %



Valtaosa pk-barometrikyselyyn vastanneista yrityspäätäjistä ei ole suunnitellut yrityksen tai liiketoiminnan ostamista lainkaan. Yrityksen tai liiketoiminnan osto toteutettaisiin yleisimmin lähitulevaisuudessa, seuraavan kahden vuoden aikana. Koko maassa ja alueella neljä viidestä yrityksen tai liiketoiminnan ostamisesta kiinnostuneesta sanoo tarvitsevansa ostoon ulkopuolista rahoitusta.

Kuva 21. Yrityksen tai liiketoiminnan ostamisen suunnittelu, %



Suomen Yrittäjien ja aluejärjestöjen yhteystiedot

SUOMEN YRITTÄJÄT

Mannerheimintie 76 A, 00250 Helsinki
PL 999, 00101 Helsinki
toimisto@yrittajat.fi
puhelin 09 229 221
yrittajat.fi



Etelä-Karjalan Yrittäjät

Valtakatu 51, 53100 Lappeenranta
www.yrittajat.fi/etelakarjala
ekytoimisto@yrittajat.fi
puhelin 050 325 7518

Kymen Yrittäjät ry

Käsityöläiskatu 4, 4. krs, 45100 Kouvola
www.yrittajat.fi/kymi
toimisto.kymi@yrittajat.fi
puhelin 044 012 4190

Etelä-Pohjanmaan Yrittäjät

Alvar Aallon katu 3, 60100 Seinäjoki
www.yrittajat.fi/etelapohjanmaa
epy@yrittajat.fi
puhelin 06 420 5000

Lapin Yrittäjät

Hallituskatu 26, 96100 Rovaniemi
www.yrittajat.fi/lappi
toimisto.lappi@yrittajat.fi
puhelin 0400 898 200

Etelä-Savon Yrittäjät

Maaherrankatu 14, 50100 Mikkeli
www.yrittajat.fi/etelasavo
esy@yrittajat.fi
puhelin 0500 651 312

Pirkanmaan Yrittäjät

Kehräsaari B, 2. krs, 33200 Tampere
www.yrittajat.fi/pirkanmaa
toimisto@pirkanmaanyrittajat.fi
puhelin 03 251 6500

Helsingin Yrittäjät

Urho Kekkosen katu 2 C, 00100 Helsinki
www.yrittajat.fi/helsinki
toimisto.helsinki@yrittajat.fi
puhelin 050 575 2353

Pohjois-Karjalan Yrittäjät

Linnunlahdentie 2, 80110 Joensuu
www.yrittajat.fi/pohjoiskarjala
merja.blomberg@yrittajat.fi
puhelin 050 367 5194

Hämeen Yrittäjät

Sibeliuksenkatu 11 A 1, 13100 Hämeenlinna
www.yrittajat.fi/hame
hame@yrittajat.fi
puhelin 010 229 0390

Pohjois-Pohjanmaan Yrittäjät

Isokatu 4, 90100 Oulu
www.yrittajat.fi/pohjoispohjanmaa
ppy@yrittajat.fi
puhelin 010 322 1980

Kainuun Yrittäjät

Kauppakatu 26 A, 87100 Kajaani
www.yrittajat.fi/kainuu
kainuu@yrittajat.fi
puhelin 010 387 7870

Päijät-Hämeen Yrittäjät

Vesijärvenkatu 15, 5. krs, 15140 Lahti
www.yrittajat.fi/paijathame
toimisto@phyrittajat.fi
puhelin 050 566 0343

Keski-Pohjanmaan Yrittäjät

Ristirannankatu 1, 67100 Kokkola
www.yrittajat.fi/keskipohjanmaa
kpy@yrittajat.fi
puhelin 06 831 5292

Pääkaupunkiseudun Yrittäjät

Otakaari 5 A, 02150 Espoo
Posti: A Grid/Espoon Yrittäjät, PL 13100, 00076
AALTO www.yrittajat.fi/paakaupunkiseutu
psy@yrittajat.fi
puhelin 010 422 1400

Keski-Suomen Yrittäjät

Lutakonaukio 7, 40100 Jyväskylä
www.yrittajat.fi/keskisuomi
ksy@yrittajat.fi
puhelin 010 425 9200

Rannikko-Pohjanmaan Yrittäjät

Raastuvankatu 12-14 D, 65100 Vaasa
www.yrittajat.fi/rannikkopohjanmaa
toimisto.rannikko-pohjanmaa@yrittajat.fi
puhelin 050 463 2370

Satakunnan Yrittäjät

Isolinnankatu 24, 28100 Pori
www.yrittajat.fi/satakunta
satakunta@yrittajat.fi
puhelin 050 312 9301

Savon Yrittäjät

Kauppakatu 28 B, 3. krs, 70110 Kuopio
www.yrittajat.fi/savo
savo@yrittajat.fi
puhelin 044 368 0507

Suomen Yrittäjät

Mannerheimintie 76 A, 00250 Helsinki
PL 999, 00101 Helsinki
www.yrittajat.fi
toimisto@yrittajat.fi
puhelin 09 229 221

Uudenmaan Yrittäjät

Rantakatu 1, 2. krs, 04400 Järvenpää
www.yrittajat.fi/uusimaa
uusimaa@yrittajat.fi
puhelin 010 231 3050

Varsinais-Suomen Yrittäjät

Brahenkatu 20, 20100 Turku
www.yrittajat.fi/varsinaissuomi
vsy@yrittajat.fi
puhelin 02 275 7100

Finnvera Oyj:n ja toimipisteiden yhteystiedot

PÄÄKONTTORI FINNVERA OYJ

Vaihde: 029 460 11
Puhelinpalvelu: 029 460 2580
Sähköposti: etunimi.sukunimi@finnvera.fi
www.finnvera.fi



HELSINKI

Porkkalankatu 1, PL 1010, 00101 Helsinki

KUOPIO

Kallanranta 11, PL 1127, 70111 Kuopio

TOIMIPISTEET

HELSINKI

Porkkalankatu 1, PL 1010, 00101 Helsinki

JOENSUU

Länsikatu 15 rak. 3 B, 80110 Joensuu

JYVÄSKYLÄ

Piippukatu 11, 40100 Jyväskylä

KAJAANI

Kalliokatu 4, 87100 Kajaani

KUOPIO

Kallanranta 11, PL 1127, 70111 Kuopio

LAHTI

Askonkatu 2, 7. krs, 15100 Lahti

LAPPEENRANTA

Brahenkatu 2, 53100 Lappeenranta

MIKKELI

Jääkärintie 10 A, 2. krs, 50100 Mikkeli

OULU

Sepänkatu 20, 90100 Oulu

PORI

Itäpuisto 7, 5. krs, 28100 Pori

ROVANIEMI

Rovakatu 28, 96200 Rovaniemi

SEINÄJOKI

Frami D, Tiedekatu 2, 60320 Seinäjoki

TAMPERE

Kalevantie 2, 33100 Tampere

TURKU

Humalistonkatu 1, 20100 Turku

VAASA

Virastotalo, Wolffintie 35, 65200 Vaasa

PIETARIN EDUSTUSTO

FINNVERA PLC

Representative Office in St. Petersburg
Finland House
Ul. Bolshaya Konyushennaya 4-6-8
191186 St. Petersburg, Russia
PL 150, 53501 Lappeenranta
puh. +358 405 088 956

Työ- ja elinkeinoministeriön ja ELY-keskusten yhteystiedot



TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖ

Aleksanterinkatu 4, 00170 Helsinki
puhelin 0295 16001
www.tem.fi

ETELÄ-POHJANMAAN ELY-KESKUS

Alvar Aallon katu 8, 60100 Seinäjoki
Vaasan toimipaikka
Wolffintie 35, 6. krs, 65100 Vaasa
Kokkolan toimipaikka
Pitkäsillankatu 15, 67100 Kokkola
puhelin 0295 027 500
www.ely-keskus.fi/etela-pohjanmaa

ETELÄ-SAVON ELY-KESKUS

Jääkärintie 14, 50100 Mikkeli
puhelin 0295 024 000
www.ely-keskus.fi/etela-savo

HÄMEEN ELY-KESKUS

Kirkkokatu 12, 15140 Lahti
Hämeenlinnan toimipaikka
Birger Jaarlin katu 15, 13100 Hämeenlinna
puhelin 0295 025 000
www.ely-keskus.fi/hame

KAAKKOIS-SUOMEN ELY-KESKUS

Salpausselänkatu 22, 45100 Kouvola
Lappeenrannan toimipaikka
Villimiehenkatu 2 B, 53100 Lappeenranta
puhelin 0295 029 000
www.ely-keskus.fi/kaakkois-suomi

KAINUUN ELY-KESKUS

Kalliokatu 4, 87100 Kajaani
puhelin 0295 023 500
www.ely-keskus.fi/kainuu

KESKI-SUOMEN ELY-KESKUS

Cygnaeuksenkatu 1, 40100 Jyväskylä
puhelin 0295 024 500
www.ely-keskus.fi/keski-suomi

LAPIN ELY-KESKUS

Hallituskatu 3 B, 96100 Rovaniemi
Kemin toimipaikka
Valtakatu 28, 94100 Kemi
puhelin 0295 037 000
www.ely-keskus.fi/lappi

PIRKANMAAN ELY-KESKUS

Yliopistonkatu 38 (Attila), 33101 Tampere
puhelin 0295 036 000
www.ely-keskus.fi/pirkanmaa

POHJANMAAN ELY-KESKUS

Wolffintie 35 B, 5. krs, 65100 Vaasa
Kokkolan toimipaikka
Pitkäsillankatu 15, 67100 Kokkola
puhelin 0295 028 500
www.ely-keskus.fi/pohjanmaa

POHJOIS-KARJALAN ELY-KESKUS

Kauppakatu 40 B, 3. krs., 80100 Joensuu
puhelin 0295 026 000
www.ely-keskus.fi/pohjois-karjala

POHJOIS-POHJANMAAN ELY-KESKUS

Veteraaninkatu 1, 90130 Oulu
puhelin 0295 038 000
www.ely-keskus.fi/pohjois-pohjanmaa

POHJOIS-SAVON ELY-KESKUS

Kallanranta 11, 70100 Kuopio
Mikkelin toimipaikka
Jääkärintie 14, 50100 Mikkeli
Joensuun toimipaikka
Kauppakatu 40 B, 80100 Joensuu
puhelin 0295 026 500
www.ely-keskus.fi/pohjois-savo

SATAKUNNAN ELY-KESKUS

Valtakatu 12 B, 28100 Pori
puhelin 0295 022 000
www.ely-keskus.fi/satakunta

UUDENMAAN ELY-KESKUS

Opastinsilta 12 B, 5. krs, 00520 HELSINKI
puhelin 0295 021 000
www.ely-keskus.fi/uusimaa

VARSINAIS-SUOMEN ELY-KESKUS

Itsenäisyydenaukio 2, 20800 Turku
puhelin 0295 022 500
www.ely-keskus.fi/varsinais-suomi

